

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение
"Детский сад № 21 "Тугутчаан" с.Эселях"
муниципального района "Усть-Алданский улус (район)"
Республики Саха (Якутия)

**Улахан белех оболоругар аналлаах
Тулалыыр эйгэ дьарыгын кэнспиэгэ: «Аптаах таас»**

Иитээччи:

Румянцева Галина Семеновна

Сыала:

1.Опыт көмөтүнэн магнит свойствотын билиһиннэри.

Соруга:

1. Магнит туһунан оҕолорго билиһиннэри.
2. Оҕону билиэн –көрүүн баҕатын уһугуннары, чинчийэ үөрэти.
3. Оҕо толкуйдуур, айар-тутар дьоһурун сайыннары.
4. Опыт түмүгүнэн анализтырга, түмүк онорорго үөрэти.
5. Коллективной улэбэ бэйэ-бэйэбэ көмөлөһүү.

Дьарык барыта:

Оҕолоор, мин эһиэхэ хара аптаах тааһы аҕаллым. Бу тугуй? Ким билэрий?
(магнит).

Саамай сөп, бу магнит.

Бу хара таас тоҕо магнит диэн ааттаммытын истин эрэ.

Былыр- былыр Ида диэн хайаҕа Магнис диэн ааттаах бостуук барааннарын маньы сылдыбыт.Магнис тимир уһуктаах мас тайаҕар уонна тимир уллунахтаах сандалиятгар хара сиргэ сытар таастар сысталларын өйдөөн көрбүт. Онтон дьиибэргээн атах сыгыннах үрдүлэригэр хааман көрбүт сыстыбатах, палкатын эргитэн мас уһугунан таарыйбыт эмиэ сыстыбат эбит. Магнис бу хара таастар тимиргэ эрэ сысталларын өйдөөбүт. Магнис хас да тааһы илдьэ баран ыалларыгар көрдөрбүт .Онтон ыла бу тааһы Магнис аатынан магнит диэн ааттаабыттар.

Билигин магниты чинчийэн олоххо киэнник тутталлар.

Магниты туохха тутталларый? (слайд көрүүтэ)

Медицинаҕа дьон туга ыалдыбытын рентген нөнгүө билэллэр, түргэн сырыылаах (скоростной) поездтарга, оҕо оонньуурдарыгар кытта тутталлар.

Магнит туһунан кылгастык билистибит, аны билигин бэйэбит ученайдар буолан магниты чинчийиэхпит. Танаспытын кэтэбит уонна лабораторияга чинчийэ үлэли барабыт.

Ученай диэн кими этэбит? (сананы киһи билбэтин чинчийэр, үөрэтэр, айан таһаарар киһини).

Лаборатория. (опыт онгорорго аналлаах хос).

1 опыт: Магнит барытын тардар дуо?

Туттуллар материал: хас биирдии оҕоҕо иһиткэ (кумаабы, пластмасса, резинка, тагас, мас, тимир баар).

Толкуйдаан ууттан илиибитин инчэппэккэ эрэ хайдах скрепканы ылыахпытын сөбүй? (магниты ыстакаанна табайан ылыахха сөп)

Ууга тардар күүһүн сүтэрэр дуо? (магниты ууга уган скрепканы ылабыт.)

Түмүк: магнит таас нөнүө тимири тардар. Ууга магнит тардар күүһүн сүтэрбэт.

3 опыт: Түргэнник хомуй?

Куруппа анныттан хайдах түргэнник скрепканы хомуйабытый?

Түмүк: магнит көмөтүнэн түргэнник хомуйабыт .

Оонньуу ытыты: Магнит.

4 опыт. Магнит тардар күүһэ төһө улаханый?

Туттуллар материал: улахан, кыра магниттар, скрепкалар,лиис)

Лиискэ линия тардан скрепка уурабыт.

Магнит төһө ыраахтан тардарын бэлиэтиибит.

Магнит элбэх скрепкаттан хас скрепканы цепочка онорон тардарын аабабыт.

Түмүк: улахан магнит тардар күүһэ улахан, кыра магнит тардар күүһэ кыра).

5 Оонньуу: «Ким элбэх балыгы хаптарарый?» Оҕолоор, мин эһиэхэ оонньуур онорон ажаллым. Билигин ким түргэнник балык хаптарар эбитий?

Бу курдук балыктары эһиги бэйэбит оноруоххутун баҕарабыт дуо? Оригами.

Балыктар - оноруу.

Түмүк: Оҕолор, бу дьарвкка туох сананы биллигит? Тугу гыммыккытын саамай сөбүлээтигит?